

אחות לוטן תמנע

(כב) ויהיו בני לוטן חרי והימם ואחות לוטן תמנע

אלה שמות בני עשו אליפז בן עדה אשת עשו רעואל בן בשמת אשת עשו:

(יא) ויהיו בני אליפז תימן אומר צפו וגעם וקנז:

(יב) ותמנע היתה פילגש לאליפז בן עשו ותלד לאליפז את עמלק אלה בני עדה אשת עשו:

רש"י

תמנע היתה פילגש - להודיע גדולתו של אברהם כמה היו תאבים לידבק בזרעו תמנע זו בת אלופים היתה שנאמר ואחות לוטן תמנע ולוטן מאלופי יושבי שעיר היה מן החורים שישבו בה לפנים אמרה אני זוכה להנשא לך הלואי ואהיה פילגש ובדברי הימים מונה אותה בבניו של אליפז מלמד שבא על אשתו של שעיר ויצאה תמנע מביניהם וכשגדלה נעשית פילגשו וזהו ואחות לוטן תמנע ולא מנאה עם בני שעיר שהיתה אחותו מן האם ולא מן האב:

סנהדרין צט

תנו רבנן והנפש אשר תעשה ביד רמה זה מנשה בן חזקיה שהיה יושב ודורש בהגדות של דופי אמר וכי לא היה לו למשה לכתוב אלא ואחות לוטן תמנע ותמנע היתה פלגש לאליפז דאתן עלה מיתה אחות לוטן תמנע מאי היא תמנע בת מלכים הואי דכתיב אלוף לוטן אלוף תמנע וכל אלוף מלכותא בלא תאגא היא בעיא לאיגורי באתה אצל אברהם יצחק ויעקב ולא קבלוה הלכה והיתה פילגש לאליפז בן עשו אמרה מוטב תהא שפחה לאומה זו ולא תהא גבירה לאומה אחרת נפק מינה עמלק דצערניהו לישראל

הקדמת הרמבם לפרק חלק

ואין הפרש בין ובני חם כוש ומצרים ושם אשתו מהטבאל ותמנע היתה פלגש ובין אנכי ה' אלהיך ושמע ישראל, כי הכל מפי הגבורה והכל תורת ה' תמימה טהורה וקדושה אמת

שלה הקדוש

י נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחת מוסר (משלי ו, כג), החוט המשולש לא ינתק, ועל שלשה דברים עומד הענין שצריך לידע בכל פרשה ופרשה של שבוע כשמשלים אותה. הא' המצוות, הן עשה הן לא תעשה המוזכרות בפרשה, זהו כי נר מצוה. הב' יתבונן בטעם ובסודות המצוות כפי עומק שכלו, וכן יתבונן בסודות שאר הענינים שאינן מצוות הכתובים בפרשה, כי כל התורה היא כן, מדבר מלמטה ורומז למעלה, ואין בין פסוק ותמנע היתה פלגש (בראשית לו, יב) לפסוק שמע ישראל, כי הכל רומזים לדברים גבוהים וגבוה מעל גבוה עד אין סוף. ומה שהזכירו רז"ל (עי' סנהדרין צט, ב) בפסוק ותמנע, זה רמז בראשי תיבות תורת ה' תמימה משיבת נפש עד דות, ראשי תיבות 'תמנע'. ותורת ה' תמימה, כלומר כולה מתחילתה עד סופה היא משיבת נפש למעלה למקום גבוה, ומי שחלק לו ה' מהחכמה ישכיל וידע עד מקום שמדריגת שכלו מגעת בחכמה ותבונה ודעת. וזה נכלל במה שנאמר, ותורה אור, כי הזוכה לזה רואה מאורות. הג' דברי חכמה ומוסר ומעלות המידות והנהגות ותועלת היוצאות מעניני כל פרשה ופרשה, וזה נכלל במה שנאמר, ודרך חיים תוכחת מוסר:

אמרי אמת

ביונים גם כן היתה קליפת נוגה וזהו שכתוב והבל היופי כענין שכתוב יפת אלקים ליפת ואיתא שמהאי טעמא התירו שיכתבו בספרים יוניתי, אני חכמה שכנתי ערמה, עם כל חכמה בא גם כן החן והיופי שלהם שהיא מניצוצות הקדושה שיש בהם, איתא בגמרא סנהדרין שמנשה היה יושב ודורש בהגדות של דופי אמר וכי לא היה לו למשה לכתוב אלא ואחות לוטן תמנע ותמנע היתה פלגש, איתא בשם האר"י ז"ל שאותיות לוטן הם האותיות שאחרי אותיות חכמה, זהו שאיתא בגמרא מנשה בא על אחותו והרי זה כענין שכתוב אמור לחכמה אחותי את והיינו שדבק בחכמה חיצונית, חנוכה הוא עצה להשליך הקליפה ולראות האמת לשם שמים נקי בלי קליפות: